1447

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL ŞB. 1972 ÇALIŞMA RAPORU

BİR AVUÇ ALTININ OLMADANSA,
BİR AVUÇ TOPRAĞIN OLSUN.

1933

1447

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞB. 1972 ÇALIŞMA RAPORU

BİR AVUÇ ALTININ OLMADANSA,
BİR AVUÇ TOPRAĞIN OLSUN.

1973

2310120550

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ 1972 YILI GENEL KURUL TOPLANTISI

GÜNDEM

1 — Açılış

2 — Saygı duruşu

3 — Genel Kurul Divan seçimi
(Başkan, Başkan Vekili, 2 Kâtip)

4 — Yönetim Kurulu raporunun okunması ve müzakereler

5 — Oda Genel Kuruluna götürülecek teklifler

6 — Dilekler

7 — Seçimler

Toplantı yeri:

Bölge Ziraî Mücadele Reisliği Lokali
10 Şubat 1973 Saat 10.30
Caddebostan-İstanbul

1973 AD 1447

630.6

0 0199-73

Dizgi : YÖNET Matbaası
Baskı: ZAFER Matbaası
1 9 7 3

Sayın Üyelerimiz

31 Ocak 1972 günü Odamız İstanbul Şubesinin olağan toplantısı yapılmış ve siz değerli meslektaşlarımızın itimatlarına nail olarak görev almıştık.

Bu, bizler için meslek hayatımızın en mutlu olaylarından birisi olmuştur. Ne var ki, 1972 yılı ülkemiz ve mesleğimiz için güç koşulların bulunduğu bir devre olmuştur.

Ülkemizin geri kalmış bir ülke olduğu ve meslektaşlarımızın sorunlarının mevcut bu durumla, iç içe bulunduğu malûm olan bir gerçektir.

Memleketimiz geri kalmışlıktan kurtulmaya ve çağdaş düzeye kavuşmaya çalışırken, sosyo-ekonomik koşullar daha da ağırlaşmakta ve her geçen gün, günlük yaşantılarımıza dahi yeni bir takım meseleler getirmektedir. Şahsî sorunlarını halletmek zorunda olmak ise, etkinlik ve verimliliği büyük ölçüde azaltmakta, binnetice aydınlığa kavuşmak zorlaşmaktadır.

Gerçekçi bir görüşle sorunlar üzerine giderek, böylece memlekete ve mesleğe yararlı olmağa çalışılmıştır.

1972 koşullarında bize görev veren değerli meslektaşlara raporumuzu saygıyla sunarız.

YÖNETİM KURULU

İÇİNDEKİLER

	Sahife
Odalararası Daimi Komisyon Çağrısı	7
I — Yönetim Kurulu Teşekkülü ve İş Bölümü	9
II — Sosyal Sorunlar	9
III — Türkiye'nin Tarımsal Durumu	12
IV — Personel Kanunu Sorunu	20
V — Sanayi Bölgeleri ve Tarım İlişkileri	21
VI — Bilirkişilik	22
VII — Kalite Belgesi Sorunu	22
VIII — Tarım Müşavirlikleri	23
Ek I	24
Ek II	28
IX — Mali Durum	31

İSTANBUL ODALARARASI DAİMİ KOMİSYON TARAFINDAN

TEKNİK ELEMANLARA ÇAĞRI

BAŞLICA GÖREVLERİMİZ:

ULUSUMUZUN GERİ KALMIŞLIKTAN KURTULMASI, ÜRETİMİN GERÇEK İHTİYAÇLARA GÖRE ARTTIRILMASI İÇİN, DIŞ ETKENLERDEN BAĞIMSIZ, TEMEL SANAYİLERİN ÖNDERLİĞİNDE, TARIM, MADENCİLİK, ENERJİ, ULAŞIM VE ŞEHİRLEŞME SORUNLARININ ESASTA KENDİ KAYNAKLARIMIZA DAYANAN ÇÖZÜMLERİNİ, EĞİTİM VE KÜLTÜREL FAALİYETLERİMİZİN YİNE BU TEMELLER ÜSTÜNE OTURAN HEDEFLERİNİ SAVUNMAK.

KALKINMA VE SANAYİLEŞME İÇİN GEREKLİ OLAN ÇAĞDAŞ BİLGİ VE TEKNİKLERİN KENDİ POTANSİYELİMİZE DAYANDIRILMASINI SAVUNMAK, BU POTANSİYELİN GELİŞMESİNİ ENGELLEYEN, KALKINMA HAMLELERİMİZDE, DIŞA BAĞIMLILIK ETKENİNİ ARTTIRAN, TÜM ÇALIŞANLARLA BİRLİKTE TEKNİK ELEMANLARIN İŞSİZLİĞİNE YOL AÇAN, TEKNİK HİZMET İTHALİNE KARŞI MÜCADELE ETMEK .

EĞİTİMİN, GERÇEK İHTİYAÇLAR DOĞRULTUSUNDAKİ ÜRETİM TARAFINDAN BİÇİMLENDİRİLMESİNİ VE CUMHURİYET EĞİTİMİNİN TEMEL İLKESİNİ, FIRSAT EŞİTLİĞİNİ SAVUNMAK.

TEKNİK ELEMANLARIN ÜRETİMDEKİ GERÇEK YERLERİNİ ENGELLEYEN, EKONOMİK VE DEMOKRATİK HAKLARINI BASKI ALTINDA TUTAN KOŞULLARLA MÜCADELE ETMEK, TEKNİK ELEMANLARIN ÜRETİCİ NİTELİKLERİNİ ÖN PLANA ÇIKARAN KOŞULLARI SAVUNMAK.

SANAYİLEŞME VE GELİŞMENİN KAÇINILMAZ KOŞULU OLAN ÖRGÜTLENMEYİ, ÖZELLİKLE ÇALIŞANLARIN VE TEKNİK ELEMANLARIN ÖRGÜTLENMESİNİ SAVUNMAK. BUNUN İÇİN, TEKNİK ELEMANLAR ARASINDAKİ SUNİ ÇELİŞKİLERİ ORTADAN KALDIRMAK, GELİŞEN YURTSEVER BİRLİĞİ DAHA İLERİ GÖTÜRECEK OLAN TEKNİK ELEMAN ÖRGÜTLERİ ARASINDA BİRLİĞİ SAĞLAMAK VE ORTAK YAYIN ORGANINI GERÇEKLEŞTİRMEK.

BUNLAR, ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMLERDE BAŞLICA GÖREVLER OLARAK BELİRMEKTEDİR. DAİMİ KOMİSYONUMUZ, ÜLKEMİZİN 1972 ŞARTLARI İÇİNDE KARŞILAŞTIĞI SORUNLARDAN ÇIKARMIŞ OLDUĞU BU GÖREVLERİ, GENEL KURULLAR ARACILIĞIYLA TÜM TEKNİK ELEMANLARA DUYURUR VE ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMLERDE, KENDİLERİN BU GÖREVLER ETRAFINDA BİRLEŞMEYE ÇAĞIRIR.

İSTANBUL ODALARARASI DAİMİ KOMİSYON ÜYELERİ

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şb., Gemi Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şb., Makine Müh. Odası İstanbul Şb. Mimarlar Odası İstanbul Şb., Ziraat Mühendisleri Odası İstanbul Şb.

I — YÖNETİM KURULU TEŞEKKÜLÜ VE İŞ BÖLÜMÜ

31 Ocak 1972 günü Şubemiz Genel Kurul toplantısında seçilen üyelerle yapılan ilk Yönetim Kurulu toplantısında aşağıdaki şekilde bir görev taksimi yapılmıştır.

Başkan	:	Fuat ÇİLİNGİROĞLU
Sekreter Üye	:	Dr. Sabri SEZER
Muhasip Üye	:	Harun ÇINAR
Üye	:	İbrahim ERTUĞRUL
Üye	:	Süavi OLGUN

Bilâhare, 16.9.1972 tarihinde üye Süavi Olgun Yönetim Kurulu Başkanlığına yazılı bir istifa dilekçesi göndermiş, bu sebeple yedek üye Ferit Akşener Yönetim Kurulu Üyeliğine davet edilmiştir.

II — SOSYAL SORUNLAR

a) Şube, Genel Merkez ilişkileri :

Malûm olduğu üzere şubeler hükmü şahsiyete sahip değildir. O kadar ki, bütçesi yoktur. Mal ve mülke sahip olamaz. Gerçekten ne olduğu kesinlikle belli değildir. Eğer Genel Merkez yöneticileri anlayışlı değilse Şubeler sembolik mahiyette bir kuruluş olmaktan öteye geçemezler. Çalışma programları, Genel Merkezin programı ve kati surette görüş ve duyuşu içinde olmak zorundadır. Hemen şunu işaret etmeliyiz ki; Genel Merkez, Istanbul Şubesi için hiçte böyle davranmamış ve hemen hemen çalışmamıza hiç müdahale etmemiş hatta bir telkinde dahi bulunmamıştır.

Ancak, çalışma programı için Genel Merkez'de yapılan Şube temsilcileri toplantısına intizar edilmiştir. 1972 yılı Mayıs ayında yapılan toplantıya Şube Başkanı iştirak etmiş, toplantıdan evvel Istanbul'da bulunan bütün kuruluşlara bu toplantıda dile getirilmesi istenilen konular etrafında görüşmek üzere dâvetler yapılmış ve muayyen bir gün verilerek Ziraî Mücadele salonunda bir toplantı yapılmıştır. Meslektaşlarımızın dilek, temenni ve mesleğimiz sorunları etrafındaki düşünceleri tesbit edil-

miştir. Bu esaslar içinde, anılan toplantıda Şube Başkanı konuşmalar yapmıştır. Temsilciler toplantısında yapılan bu görüşmeler Genel Merkezin çalışma programına yardımcı olmuştur.

Sayın üyeler, muhtelif toplantılarda ifade ve izah edildiği gibi, Genel Merkez son iki senede en iyi devrelerinden birini yaşamıştır. Gerek bu açıdan, gerek Istanbul'da Odalar arası yapılan bir toplantıya gelip iştirak eden çeşitli dallara mensup Mühendislere ve Mimarlara bilgi veren Oda Başkanı Cemil Kaleli'ye ve onun şahsında Genel Merkeze şükranlarımızı arzederiz. Genel Merkezin müsbet çalışmaları cümlesinden olarak:

İzmir'de yapılan Tütün Teknik Kongresine, Şubemizce iştirak edilmiştir. Tütün gibi bir konuda ve hele İzmir gibi bir ilde sağlanan ilginin büyüklüğü haklı bir kıvanç kaynağımız olmuştur.

Günlerce T.R.T. ve basında akisleri olan bu tip toplantılar Genel Merkezin büyük görevler yaptığını ortaya koymuştur. Ancak Şubelerin, resmî bazı haklarının olmayışı Genel Merkeze paralel olarak bir takım faaliyetlerin yapılamaması gibi bir durum yaratmaktdır. Bu sebeple Genel Merkez umumî hey'et toplantısında Şubelerin şahsiyetini sağlıyacak bir statünün kabul edilmesi zorunluğu vardır kanısındayız. Aksi halde, Şube'ler ile Genel Merkezin birbirine ters düşme ya da zıtlaşma ihtimali tahakkuk edecek ve ülkemiz ve mesleğimiz açısından bir takım zararlar doğacaktır.

b) Şube Üye İlişkileri :

Yüzde 90 - 95 kamu kuruluşlarında görevli bulunan üyelerimizin zaman zaman gerek özel ve gerekse bütün camiamızı ilgilendiren konularda problem'eri olmaktadır. Yönetim Kurulumuz göreve başladığı günden itibaren, konu üzerinde hasasiyetle durmuş ve meslektaşlarımızın karşılaştığı güçlük'erin hallinde kendisini birinci derecede görevli kabul etmiştir. Bu konuda Odamız genel mahiyette olan problemler için yaptığı girişim'erin seyri ve sonuçlarını üyelerimizin toplu bulundukları iş yerlerine ortak bültenler halinde göndererek, özel prob'emler için ise ilgili üyelerimizle yazışma veya direkt temas yolu ile duyurmağa çalışmıştır.

Hepimizin bildiği gibi, Yönetim Kurulumuzda görev alan arkadaşlardan tümü Devlet Sektöründe çalışmaktadırlar. Arkadaşlarımızın bu görevlerinin müsaadesi oranında zaman zaman üyelerimizin toplu olarak bulunması mümkün olan merkezlerde sohbet toplantıları düzenleyerek problemlerin saptanması ve çare aranması yolunu seçmiş ve bundan oldukça başarılı sonuçlar alınmıştır. Örneğin; Teknik Ziraat Başmüdür-

lüğü, Yeşilköy Zirai Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve Halkalı Ziraat Meslek Okulunda yapılmış olan toplantılar, bu tür sohbet toplantılarındandır.

Bu toplantılarda, üyelerimiz daha çok faaliyet raporumuzda yer alan toprak reformu, sanayileşme, 1327 sayılı Kanun uygulaması ve yan ödemeler gibi sorunları dile getirmişlerdir. İdare Hey'etimiz, hemen halli mümkün olan sorunları anında arkadaşlara izaha çalışmış, kendi imkânları dışında kalan konuları ise gerekli makamlara aksettirerek, neticelerden üyelerimizi haberdar etmiştir.

Meslektaşlarımızın mâruz kaldıkları meslek haysiyetini rencide edici ve kendilerinin mağduriyetini mucip olan davranışlara, muttali olduğumuz oranda; karşı çıkılmış ve haksızlıkların giderilmesine kanuni ve vicdani görevimiz olarak çalışılmıştır.

c) **Şubenin diğer Oda Şubeleri ile olan ilişkileri :**

Yönetim Kurulumuz görev başına geldiği ilk günden itibaren sorunlarımıza halihazır düzen içinde yalnızca Ziraat Mühendisleri zaviyesinden bakmanın yetersiz olacağı kanısına vararak, ilimizde Şubeleri bulunan diğer T.M.M.O.B. temsilcileri ile temas imkânları aramağa başlamıştı.

Yaptığımız temaslar sonucu, aynı lüzumu hisseden T.M.M.O.B.'ne bağlı diğer teknik elemanların bu yolda birleşme çabaları ve bazı Odaların aralarında ortak toplantılara başladıklarını görmekten, bir teknik eleman örgütü olarak gurur duyduk.

Görüşümüze göre, Türkiye'de haklarını koruma yönünden şu veya bu meslek teşekkülü yoktur, teknik elemanlar vardır. Bu memleketin yapıcıları, teknik gücü vardır ve ancak bunlar birlikte çalışarak, gerek kendileri ve gerekse millî kalkınma yönünden sıhhatli neticelere gidilebilir. Bu birlik yıllarca gerek şahsi ve gerekse politik çıkar hesapları ile gerçekleştirilememiştir. Biz, Ziraat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak bu birliğin Istanbul'da realize edilmesine katkıda bulunmaktan dolayı mesleğimiz adına başarılı sayılabilecek bir iş yaptığımız kanısında olduğumuzu ifade etmek isteriz.

T.M.M.O.B. Istanbul Şube Temsilcilerinin (Mimarlar Odası, Gemi Mühendisleri Odası, Makine Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisleri Odası) yapmış olduğu 16 toplantıya, 8. toplantıdan itibaren katılmış bulunmaktayız. Adı geçen toplantılarda, teknik elemanların sorunları, değişik yönleri ile (intibak durumları, sosyal sorunlar, yan ödemeler, istihdam sorunları, ya-

KÜTÜPHANE

bancı teknik eleman sorunu, ortak yayın organı sorunu v.b.) ele alınmış ve bu konuda alınan kararlardan bir kısmı elinizde bulunan faaliyet raporuna konulmuştur. Keza bu kararlar basınımıza da intikal ettirilmiştir. Yeri gelmişken bu konuda bize yakınlık gösteren basın ve T.R.T. mensuplarına teşekkürlerimizi sunmayı bir borç biliriz.

Odalar arası Komisyonumuzun zaman zaman tüm teknik eleman temsilcilerini de alarak yaptığı toplantıların sonuçlarını, gerek kamu oyu ve gerekse her Odanın kendi Genel Merkezine sunmuştur. Böylece, Genel Merkezleri ortak çalışmaya zorlayan İstanbul Odalar Arası Daimi Komisyonu, ilerisi için teknik eleman sorunlarımızın çözümlenmesinde çok önemli bir birliğin temellerini atmıştır. Bu konuda ortak bir yayın organının çıkarılmasında büyük faydalar görmekteyiz. Temenni ederiz ki, bu yıl ve önümüzdeki yıl'arda görev alacak T.M.M.O.B.'ne bağlı örgütler bu çabalara devam etsinler.

Komisyonumuz ortak olarak yapmış olduğu son toplantıda, bütün teknik elemanlara baş tarafta tam metni sunulan çağrıyı yapmış bulunuyor. Sayın üyelerimizin bu çağrıyı önemle incelemelerini dileriz.

III — TÜRKİYE'NİN TARIMSAL DURUMU

a) I ve II. beş yıllık planda tarım :

1963 yılından itibaren ülkemiz, planlı bir döneme girmiştir. Beş yıllık iki plan tatbikatı bitmiş olup, III. beş yıllık p'an 1973 yılından itibaren yürürlüğe girmiştir.

III. beş yıllık kalkınma plânının temel hedefleri ve stratejisinin eleştirmesine geçmeden önce, geçen 10 yıllık devredeki bir ve ikinci beş yıllık p'anlar üzerinde durmak yararlı olacaktır.

Her iki plânda, GSMH'daki yıllık ortalama artış hızı % 7 olarak kabul edilmiş, ancak, buna yakın sayılabilecek bir hıza ulaşılmıştır.

Aşağıdaki tablo I. ve II. beş yıllık plânların hedeflerini göstermektedir.

(Sabit Fiatlarla)

	I. PLAN		II. PLAN (a)		1963-1972 gerçekleşme (b)
	Hedef	Gerçekleşme	Hedef	Gerçekleşme	
Tarım	4,2	3,2	4,1	3,1	3,3
Sanayi	12,3	9,7	12,0	7,6	9,1
Hizmetler	6,8	7,9	6,3	7,7	7,7
GSYİG.	6,9	6,4	6,8	6,1	6,3
GSMH.	7,0	6,7	7,0	6,9	6,8

a) 1968 - 1971 dönemini kapsamaktadır.

b) 1972 yılı için program hedefleri alınmıştır.

Kaynak : III. beş yıl. Cilt : 1 Sayı : 4 Tablo : 2.

Tabloda rahatlıkla görüleceği üzere hizmet sektörü dışında, plân hedefleri dışında kalınmıştır.

Tarım kesiminde memleket hakikatlerine rağmen, gelişme hızı hayli düşük alındığı halde, gerçekleşme düşük olmuştur. Birinci plânda tarım daha önemli telâkki edilmiş, ikinci plânda ise; tarımsal yatırımların kaynak kaybına sebep olacağı düşünülerek, hedef daha düşük tutulmuş, fakat gerçekleşme yine de hedefe ulaşamamış, birinci 5 yıllıktan dahi, daha az olmuştur.

Sektörler arası GSYİH'nın dağılımı :

Ülkemizde sektörler arasında olduğu gibi sektörler içinde de gelir dağılımında büyük ölçüde dengesizlik vardır. İkinci beş yıllık plânda bu dengesizliğe çare bulunamamıştır. Yurt içi gelirindeki tarım sektörünün payı 1963 yılında % 41,2 iken, 1971 yılında bu oran % 31,5 düşmüştür. Bir yönü ile olumlu ve memnuniyet verici gözüken bu durum, diğer yönü ile olumsuz ve düşündürücü olmuştur. Şöyleki;

Tarım nüfusu bu düşüşe paralel olamamıştır. Bu husus sağlanamamıştır. 1972 yılında faal nüfusun % 65'i halen tarımdadır, yani bir başka ifadesi ile, yurt içi gelirin % 35'ini, nüfusumuzun % 65'ini teşkil eden tarımcılar paylaşmaktadır. Yurt içi gelirin % 65'ini ise nüfusun % 35'i demek olan diğer sektörler bölüşmektedir. Sektörler arası üzücü dengesizlik bariz olarak böylece ortadadır. Keza tarım sektörü içinde çok büyük ölçüdeki dengesiz gelir dağılımı da herkesçe malûm bir gerçektir.

Yatırımların sektörler arasında % dağılımı ve miktarı :

Tablo 2.

	I. PLAN			II. PLAN			1963 - 1971	
	Hedef	Gerçek	Milyon T.L.	Hedef	Gerçek	Milyon T.L.	Gerçek	Milyon T.L.
Tarım yatırımları	17,7	15,3	14,625,1	15,2	11,8	18,633,3	13,7	29,484,2
Diğer sektör yatırımı	82,3	84,7	81.253,9	84,8	88,2	139.599,7	86,3	215.388,6
TOPLAM:		1.000	95,879,0		100.0	158,2330	100,0	254.112,0

a) 1972 tahmini

Kaynak: 111. Beş yıl. D.P.T. Tablo: 24 - 123.

Yukarıdaki tablonun tetkikinden anlaşılacağı üzere, tarım sektörü; plan hedeflerinin gerisinde kalmış,, diğer sektörler ise hedeflerin üzerine çıkmıştır.

I. planda sabit sermaye yatırımlarında özel kesim tarım yatırımları % 36,6. II. planda ise % 38,8. 1963 - 1971 devresinde % 37.1 olarak gerçekleşmiştir.

Bundan da anlaşılacağı üzere tarımda özel sektörün yatırım yapma gücü zayıftır. Sektör yatırım için cazip değildir. Özel sektöre sanayi ve hizmetler sektöründe yatırım yapma cazip gelmektedir. Diğer sektörler de yatırım yapma olanakları çok müsait ve teşvik görücü bir takım koşullar mevcuttur.

Nüfus ve faal nüfusun sektörler arası dağılımı :

Plan dönemlerinde 3 numaralı tabloda görüleceği üzere, nüfus ve faal nüfusun sektörler arası dağılımı dengesi kurulamamıştır.

Sivil istihdam (faal nüfus) ve sektörler arası dağılımı :

Tablo 3.

	1962	%	1967	%	1972	%	1962 - 1972 %artış eksiliş
Toplam faal nüfus	11.995	100	12.375	100,0	13.490	100,0	12,5
Tarımda faal nüfus	9,220	77,1	9,070	71,3	8,770	65,0	5,0
Sanayide faal nüfus	0,995	8,3	1,175	9,2	1,520	11,3	52,8
Hizmetler faal nüfus	1,660	13,8	2,150	16,8	3,070	22,7	84,9
Bilinmeyenler nüfus	0,080	0,7	0,340	2,7	0,130	1,0	1250,0

Kaynak: D.P.T. III. beş yıl. Cilt: 1, S. 79, Tablo: 63.

Tarımdaki azalmaya mukabil, hem toplam ve hem de diğer sektörlerdeki nüfus artmıştır. Nüfus hareketinde durum bu iken, plan devrelerinde gayrı safi yurt içi hasılada ve faal nüfusta tarım sektörünün % payları ise 4 numaralı tabloda görüldüğü şekilde olmuştur.

GSYİH'da ve faal nüfusta tarım sektörünün % payları :

Tablo: 4

	1962	1963	1967	1971	1972 Hedef
Tarım geliri payı	42,2	41,3	35,4	31,5	31
Tarımda çalışanlar	77,1	76,0	71,3	66,2	65

Kaynak: D.P.T. III. Beş yıl. Tablo 3 ve Tablo 63 den yararlanılarak düzenlenmiştir.

4 numaralı tabloda görüleceği üzere, tarım sektörü GSYİH'sından 1962'de % 42,2; 1967'de % 35,4 1971'de % 31,5 pay almakta ve aldığı bu payı 1962 de toplam nüfusun % 77,1'ine; 1967 de % 71,3'üne; 1972'de % 65'ine taksim etmektedir. Bu dağılım tarımda çalışanların 1962 den 1971 yılına kadar GSYİH'dan aldıkları payın nisbi olarak azaldığını göstermektedir.

Bu azalış, 10 yıllık devrede % 1,3 olmuştur. Aslında ne durumda bulunduğu meçhûl olmayan büyük kitlenin gelirindeki bu azalışın ne derece önemli olduğu izahtan varestedir.

Netice olarak :

1 — Tarıma yatırım, gerek özel ve gerekse kamu kesimi olarak hiçte tarımın ihtiyacı oranında olmamıştır. Tarıma, millî gelir içindeki payına uygun oranda yatırım yapılamaması hiç şüphesiz olumlu bir gelişmeye gidilememesine başlıca neden olmuştur.

Özel kesim için tarıma yatırım cazip olmadığı gibi, tarıma yatırımı teşvik edici bir ortam da yaratılamamıştır.

2 — Geri kalmışlıktan kurtulmak için sanayii sektörüne önem verilmesi doğal bir olaydır. Kezâ, tarım sektörünün, sanayii sektörünün gelişmesine kaynak aktaracak bir sektör olarak düşünülmesi de doğaldır. Ne varki, bu düşünce tarıma yapılması gerekli ve faydalı yatırımlardan tamamen yada kısmen vazgeçilerek gerçekleştirilemez. Aksi halde, yukarıdan beri izahına çalışılan olumsuz sonuçlar alınır.

3 — Planların sosyal ve ekonomik hedef ve ilkeleri, gelir dağılımında, yaşama ortamında denge kurulması nisbi mahiyettedir. Buna rağmen, tarım sektöründe çalışanların gelirlerinde bir gerileme olmuştur.

4 — Kırsal nüfus ile tarımda çalışanların mutlak ve nisbi olarak azalması yine de gelir dağılımında bir denge sağlıyamamıştır.

Bu dengenin sağlanması için, iki şık vardır; ya tarımsal gelirler arttırılacak, yada tarımdaki nüfus azaltılacaktır.

5 — Tarım ürünleri pazarlanması, değerlendirilmesi, matlup şekilde yapılmamış, fiatlarda istikrar sağlanamadığı gibi, taban fiatları bütün ürünlere teşmil edilememiş, bunun sonucu olarak, tarımda çalışanların sanayii mallarına karşı talepleri istenilen seviyede olamamıştır.

b) **III. Beş yıllık plan :**

1972 yılı ile biten II. beş yıllık plandan sonra başlayan III. beş yıllık plan önceki iki plandan bazı bellibaşlı yönleri itibarile farklılık göstermektedir.

Önce III. beş yıllık planda GSMH nın % 7,9 ve GSYİH ise % 8 lik bir hız ile artacağı kabul edilmiştir.

İkinci olarak; III. beş yıllık plan 1995 yılına kadar uzanan yeni bir perspektif içinde ele alınmaktadır.

Bütün bu düşünceler, plan fikrine daha çok inanıldığına ve kazanılan tecrübeler sonucu, kaynak israfına meydan verilmeyeceğine delâlet etmektedir.

III. Beş yıllık plan döneminde sektörlerin ve GSYİH'nın gelişmesi Tablo 5. de görülmektedir.

Sektörlerin ve GSYİH'nin gelişmesi.

Tablo 5.

	1972 - 1977	1972 - 1987	1987 - 1995	1972 - 1995
Tarım (FF)	3,7	4,4	5,6	4,8
Sanayii (FF)	11,2	11,4	11,0	11,2
Hizmetler (FF)	7,7	8,5	10,0	9,0
GSYİH (FF)	7,5	8,4	9,7	8,9
GSYİH (EP)	8,0	8,7	9,7	9,0

Kaynak: II. Beş yıllık. Cilt 1. Say. 142 Tablo: 90 c.

III. beş yıllık planda tarımın hızının artacağı kabul edilmiştir. Bu devrede GSYİH da sektörlerin paylarında, Tablo 6 da görüleceği üzere, geniş ölçüde değişiklik beklenmektedir.

GSYİH'da sektörlerin payları :

Tablo: 6.

	1972		1977		1987		1995	
	Miktar	GSYİH da % si	Miktar	GSYİH da % si	Miktar	GSYİH da % si	Miktar	GSYİ da % si
Tarım (FF)	46,4	28	55,7	23	89,0	16	137,3	12
Sanayi (FF)	37,5	23	63,7	27	188,8	34	434,1	37
Hizmetler (FF)	81,6	49	118,3	50	278,3	50	595,3	51
GYSİH (FF)	165,5	100	237,7	100	556,1	100	1166,7	100

Kaynak: D.P.T. III. Beş yıl. S: 142 Tablo: 90

III. beş yıllık plan devresinde tarımın payı giderek azalacak ve 1995 yılında % 12'ye inecektir.

III. Plân döneminde, 281,1 Milyar TL. olarak öngörülen sabit sermaye yatırımlarının % 11.7 si tarıma, 45,4 sanayiye, 42,9'u da hizmetlere ayrılmıştır. Bu devrede tarıma verilen nisbi önemin azaldığını, giderek daha da azalacağını, sanayinin ana gaye alındığı görülmektedir.

III. beş yıllık plân döneminde kamu yatırımlarına ağırlık verildiği anlamı mevcuttur.

III. Plân döneminde, tarımdaki 33 milyarlık yatırımın % 52,7 sine tekabül eden 17.4 milyarlık kısmı kamu kesiminden, bakiyesi 15,6 milyar ise özel kesimden sağlanacaktır.

Bu oranlar için diğer sektörler ve toplam sabit sermaye yatırımları içersindeki kamu, özel % dağılımına göre yapılacak mukayesede, kamu yatırım nisbetinin düşük kaldığı anlaşılacaktır.

Bunun anlamı ise açıkça bellidir. Kamu kesimi tarım için yatırım yapmaya önem vermemektedir. Oysa durum bu olmamalıydı. II. beş yıllık plânda olduğu gibi, tarımsal yatırımların yüksek tutulması icap ederdi.

Nüfus ve faal nüfusun sektörler arası dağılımına bir göz atacak olursak; 1972 yılındaki 37,5 milyon olarak düşünülen toplam nüfusun 1995 yılında 65,1 milyona yükseleceği kabul edilmektedir. 1972 yılında % 65 oranındaki tarımsal nüfusun 1995 de % 26 düşeceği hesaplanmaktadır. İyi gözüken bu duruma rağmen, bu düşüş bile gelir dağılımındaki dengesizliği giderici olamıyacaktır.

Yapılan hesaplara göre tarımda çalışan bir kişi GSYİH her 100 lirasından; 1972 yılında 43,23 TL; 1977 de ise 48.00 TL. pay alacaktır. Bu hesap, tarımda çalışanların gelirlerinde mevcut nisbi azalmanın devam

edeceğini göstermektedir. Bu azalma 1972 den 1987 yılına kadar % 11,87 nisbetini bulacak, 1987 yılından 1995 yılına kadar 8 yıllık dönemde tarımda büyük bir sıçrama olacağı kabul edilmektedir.

Tabiatiyle, yukarıdan beri izah edilen durumlar, tahmin edilen inkişafların gerçekleşmesiyle ancak mümkün olabilecektir. Konunun bu noktasında geçmiş devrelere bakmak zorunluğu vardır. Bu takdirde ise verilecek hüküm, ya da yapılacak tahmin maalesef olumlu olmayacaktır.

Tarım sektöründe alt sektörlerdeki duruma gelince:

III. beş yıllık plânda tarım üretim hedefi 4,5 alınmış olup, I ve II. plân hedeflerinden azdır. Geçmiş olan plân devrelerinde gerçekleşme ise hedeflerin altında olmuştur.

III. Plân gerçekleşmesi hususunda ümitli olmak pek mümkün gözükmemektedir.

III. Beş yıllık plân hakkında netice kanaatımızı ise böylece ifade edebiliriz.

1 — Tarım kesimi 22 yıllık yeni perspektifde de ihmal edilmektedir.

2 — Gelişme hızları her ne kadar düşük tutulmuş ise de, gerçekleşmelerin bu seviyede dahi olmayacağı kanısı uyanmaktadır.

3 — Tarımsal yatırımlar azdır, projeler ise yoktur veya var olanlar yetersizdir.

4 — Gelir dağılımında tarımda çalışanların aleyhine olan dengesizlik devam edecektir.

5 — Tarımda sanayie aktarılacak sermaye olmayacak, ya da etkisiz bir aktarma olacaktır.

6 — Yeni bir dünya demek olan AET'ye entegrasyonumuz tarım için son derece güç olacaktır. Çünkü, III. beş yıllık plânda AET gerçeği çok büyük ölçüde sanayi için dikkate alınmıştır.

7 — Tarım ürünlerinin değerlendirilmesi için etkili olacak tedbirler iyi gözükmektedir. Keza, kredi dağılımındaki inkişaflar olumlu telâkki edilmektedir.

8 — Tarımsal yatırımlara ait malların gümrüksüz ithâlinin plânda yer alması gereğine inanmaktayız.

9 — Plânın 22 yıllık perspektif içinde hazırlanışı AET'nin ve dünya

memleketlerinin dikkate alınışı ve onlarla olan ilişkilerin değerlendirilmesi planın ciddiyetini ve sağlamlığını arttırıcı unsurlar olarak dikkat çekmektedir.

10 — Hiç şüphesiz, III. beş yıllık plân köylü, çiftçi ve tarımcı açılarından değerlendirmeye çalışılmıştır. Planın tarım açısından sakıncalı yönleri daha ziyade belirtilmek istenmiştir.

Sanayie öncelik verilmesi hiç şüphesiz kaçınılmaz bir gerçek ve takibi zorunlu bir yoldur. Ne varki, tarımın kalkınmasını mümkün kılıcı tedbirleri almadan, bize göre, bu yolda başarılı olmak, imkânsız denecek kadar güçtür.

Ekonomisi ve sosyal yapısı tarıma dayalı bir ülkenin gelişmiş ülke haline gelebilmesi için özellikle, sanayie önem veren bir modeli seçmesi en akıllıca harekettir.

Ancak, tarımın ihmal edilmesi suretiyle öteki sektörlere ağırlık veren ilke ve stratejiler geçerli olamaz. En azından tutum hatalı olur.

Türkiye'de sanayileşme, tarımın gelişmesini zorunlu kılmaktadır. Tarımın ise mutlaka bir tarım politikasına istinad ettirilerek, inkişafı sağlanmalıdır. Gerek I. ve II. plânlar, gerek III. plânda sadece makro hedefler sayılmaktadır.

Biz Ziraat Mühendisleri olarak, önce bir tarım politikasının kesinlikle tesbit edilmesini öneriyoruz. Aksi halde, 1995 yılında yine aynı meseleleri karşımızda bulursak şaşmamalıyız.

c) Toprak reformu :

«Bir defa, memlekette topraksız çiftçi bırakılmamalıdır. Bundan daha önemli olan ise, bir çiftçi ailesini geçindirebilen toprağın, hiçbir sebep ve surette bölünemez bir mahiyet alması... Büyük çiftçi ve çift'lik sahiplerinin işletebilecekleri arazi genişliği, arazinin bulunduğu memleket bölgelerinin nüfus kesafetine ve toprak verim derecesine göre sınırlamak lâzımdır.

Küçük, büyük bütün çiftçilerin iş vasıtalarını artırmak, yenileştirmek ve korumak tedbirleri, vakit geçirilmeden alınmalıdır.»

«Memleketi; iklim, su ve toprak verimi bakımından, ziraat bölgelerine ayırmak icabeder.»

Bu sözler yüce ATATÜRK'ün 1.11.1937 yılında komutayı açış nutuklarında söylenmiştir. Yıl 1973. Tam 36 yıl geçmiş. Bu kaçıncı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu. Ziraat Mühendisi bu konuda herşeyi söylemiş-

tir. Bizim ilâve edecek birşeyimiz kalmadı, Ölmez ATATÜRK'ün sözlerini tekrardan gayri...

Bir de Erbaa'dan bir Atasözümüz var: «Bizim dana eve gelecek ya. elin çocukları bırakmıyor!

IV — PERSONEL KANUNU SORUNU

a) 657 sayılı Devlet Personel Kanunu :

Kamu kesiminde çalışanlar kaderlerini çok eski yıllar gerçeklerine göre hazırlanmış yasalara bağlamışlardı. Ama bu durum daha fazla devam edemezdi. Çünkü gerçekler bugünün gerçekleri idi. Yani yasa eskimiş, gerçekler yenileşmişti.

Yıllarca kamu kesimi çilekeşleri bekledi umut içinde. Nihayet bulut içinde bir ışık parladı. 657 sayılı Devlet Memurları Yasası büyük gürültüler ile geldi. Lüzumlu maddeleri tatbik edilemeden hemen tadile uğradı. Bu defa 1327 sayılı bir Yasa geldi. 657 sayılı Kanunun bazı maddelerini tadil ediyordu. Ne varki, bu defada haksızlık ve adaletsizlik o kadar çoktu ki; getirdiği birtakım yeniliklerle beraber, verdiği birçok hakları unutturuyordu. Kamu kesiminde farklılık ve binnetice zıtlaşma yarattı. Çok gürültü çıkardı ve bize göre devlet hizmetine büyük bir darbe vurdu.

Şayanı şükrandır ki, durum dikkatle izlendi ve haksızlıkları bertaraf etmek üzere Kanun kuvvetinde bir kararname neşredildi. Tatbikat Haziran 1973 de yapılacağı cihetle, ne gibi meselelerin ortaya çıkacağını şimdiden kestirmek güç. Yalnız, 1327 sayılı Kanunun getirdiği, yada sebep olduğu adaletsizliğin tamamen ortadan kaldırılacağı kanaatinde değiliz. Şöyleki;

1327 sayılı Kanunun tatbikatında memurların gelebildikleri derecelerde kadroları almak kabil iken, bu defa gelinebilen dereceye uygun kadroların verilmeyeceği kanısı vardır. Böyle bir durum yine kamu kesiminde çalışanların aleyhine olacaktır.

Gelinebilen dereceye uygun kadro verilmeli, aksi halde yine haksızlık bir diğer noktada devam edecektir.

İkinci husus; 1.12.1970'den bu yana geçen devreye tekabül eden maaş farkları; hem fiilen çalışanlara ve hemde bu müddet içinde emekli olanlara verilmelidri. Keza, emekli olanlara, ikramiye farklarını da vermek gerekir.

b) Yan ödemeler :

«Dağ doğura doğura, fare doğurdu.» Yan Ödemeler konusunda ke-

sif bir faaliyet gösterilmiştir. Yatırımcı Bakanlara yapılan müracaatlara ilâve olarak Odalar arası toplantılarda alınan karar gereğince basına ve efkârı-umumiye durum, duyurulmuştur. (Ek: 1 ve 2).

Ülkemizde kamu kesiminde çalışan teknik personelin başına gelene başka hiç bir ülkede misâl bulmak herhalde mümkün değildir.

1971 teknik eleman anketinin neticelerine göre, teknik personelin yurt dışına göç etmek arzu ve isteği, kamu kesiminde çalışanlar için % 72 dir. Bunlardan % 32'si yurt dışına göçmede, meslekle ilgili iş olması şartını dahi aramamaktadır. 10 Nisan 1972 yılında Türkiye"deki Mühendislerin ve Mimarların 2953'ü yurt dışında bulunmaktadır. Bugünkü Türk teknik kadrolarını baskı altında tutan, teknik hizmet ithâli ve yabancı proje bürolarıdır. Oysa ülkemizde bütün dallarda, son derece yetkili teknik güç olduğu inancı içindeyiz. Bu sebep'e aslında son derece yetersiz olan personel kanunu teknik elemanlara tatbik edildiği müddetçe her geçen gün bir kat daha ağırlaşan hayat pahalılığını kısmen olsun karşılamak yolları açık tutulmalı, yan ödemeler gibi bazı imkân'arın, sembolik mahiyette değil sadre şifa olacak derecelerde, teknik eleman'ara tanınması şarttır. Alınan ücretlerle birleştirilerek vergilendirilen yan ödemeler âdeta alay konusu olmaktadır.

V — SANAYİ BÖLGELERİ VE TARIM İLİŞKİLERİ :

Ülkemizin gelişip kalkınabilmesi, sanayi ve tarımın dengeli bir biçimde ilerlemesine bağlıdır. Halihazırda, nüfusumuzun % 60 dan faz'ası, tarım sektöründen geçimini sağlamaktadır. Gerek yurt için sanayi ürün ihtiyacının karşılanması ve gerekse tarım kesimindeki çalışanların, sanayi sektörüne aktarılabilmesi yönünden, sanayileşmeye büyük önem verilmesi gerekmektedir. Ne varki, bu önem verilirken sanayinin rasgele yerlerde kurulmasına da mani olmak gerekir. Şöyleki;

Bilhassa ham maddesi tarım ürünü olan, konserve, yağ ve meyve suyu gibi fabrikasyonların çevre tarımına katkısı büyük olmakta ve önemli bir çevre kirlenmesi de görülmemektedir. Bu itibarla, bu gibi küçük sanayi karakteri gösteren işletmelerin, tarım alanları içersinde seçilmesi doğal bir sonuçtur. Zaten başka türlü de düşünülemez ve yapılamaz.

Ancak, kimya ve diğer ağır sanayinin kurulacağı yerlerin, tarım ve turizme kötü etki yapmayacak yerlerde seçilmesi kanımızca elzemdir. Bilindiği üzere, bugün dünyada bir çevre kirlenmesi problemi vardır. Daha açık bir ifade ile otomobil eksozundan tutun da, fabrika artıklarına gelinceye dek, bir çok maddeler havayı, toprağı ve suyu devamlı şekilde

zehirlemektedirler. Bu zehirlenmeler, direk veya endirek yollarla insanlara, hayvanlara ve bitkilere de geçmek suretiyle bir çok organik ve ruhsal bozukluklara sebep olmaktadır. Bu bakımdan, çeşitli kimyevi maddelerin ve sanayi mamûllerinin üretilmesi ve yine bu ürünlerin kullanılması, doğaya en az zarar verecek şekilde tertiplenmelidir. Bu tertip ve düzen nasıl kurulabilir?

Kurulacak sanayi, doğal bakımdan birinci derecede tarım ve turizme uygun sahaların dışında kurulmalı; tercihan kırsal alanlar seçilmelidir. Enerji, yol ve su olanakları müsait, tarım karakteri zayıf olan alanlara, teşvik tedbirleriyle yeni kurulacak fabrikalar kaydırılmalıdır. Diğer yandan, ülkemizde sanayi bölge ve yerleri, planlama teşkilâtı ve diğer yetkili kuruluşlar tarafından tesbit edilmeli ve buna göre fabrikalara izin verilmelidir. Linyit kömürünün kalorifer kazanlarında en iyi şekilde yanmasını düşündüğümüz biçimde, kurulacak endüstrinin de, toprak, su ve havamızı en az etkiliyecek şekilde kurulmasına, Odamızca gayret sarfedilmelidir.

VI — BİLİRKİŞİLİK :

Bilirkişi... adı üstünde bilen kişi, o işi ihtisas derecesinde tedvir eden demektir. Ziraat Mühendisliğinde bu görev kimlere verilir? Hemen hemen herkese. Yalnız, Odaya borcu olmayacak ve de daha evvel bilirkişilik yapmaması lâzımdır.

Meslek ve meslektaş bilgi ve haysiyetiyle çok yakın ilgisi olan bu işte bu derece hafif bir düşünce ile hareket edilmiş olmasını kabul etmek çok güçtür. Odaya borçlu olmak yada olmamak ayrı bir konudur. Bu bilirkişi olmak yeteneğini azaltmaz, yada çoğaltmaz. Biz o kanaatteyiz ki, bilirkişi olabilecek müktesebata sahip olup, Ziraat Mühendisliği güç ve şahsiyetini taşıyan ve bu görevi arzulayanlardan bilirkişiler seçilmelidir.

Genel Merkezin Genel Kurulunda kabul edilen bu konuyla ilgili kararların değiştirilmesini temenni etmekteyiz. Bu müessese mutlaka ıslâh edilmelidir. Hiç değilse bugünkü durumu biraz olsun iyileştirmek zorunluğunu duymaktayız.

VII — KALİTE BELGESİ KONUSU :

Odamızın Merkez Yönetim Kurulunca, Birlik Yönetim Kurulu, Müstegarlar ve Genel Müdürler seviyesinde 29.11.1972 tarihinde bir toplantı yapılmıştır. Toplantıda, ticaret gübrelerinin değerlendirme, zirai âlet makinaları belgelendirme, konularında kalite belgesi verilmesi, tarımsal yatırım ve tarıma dayalı sanayi yatırım projeleri kontrol ve tasdiki ile yeni

örgütlenme çalışmaları, 1 - 4 derecedeki kadroaların tevzii, yan ödemeler ve personel kanunu tatbikinden doğan hatalar görüşülmüştür.

Bilhassa Oda Başkanımız Sayın Cemil Kaleli'nin kalite belgesi konusnudaki konuşmaları, Şubemiz Yönetim Kurulunca da yürekten benimsenmiştir. Gerek kalite belgesi konusunda ve gerekse toplantıda görüşülen diğer konularda Oda Yönetim Kurulunun desteklenmesini zorunlu görmekteyiz.

VIII — TARIM MÜŞAVİRLİKLERİ :

Uzun yıllardan beri önemle üzerinde durulan ve muhtelif toplantılarda bir çok meslektaş tarafından dile getirilen, Tarım Müşavirlikleri konusuna da biraz değinmek isteriz.

Şimdilik, birisi Amerika'da, diğeri İtalya'da olmak üzere memleketimizi ve mesleğimizi temsil eden 2 Ziraat Mühendisi, Tarım Müşavirliği görevi yapmaktadır. Halbuki, halihazırda, ekonomisinin temeli tarım olan ülkemiz için Tarım Müşavirliklerinin çoğaltılması ve bu müessesenin sağlam bir temele oturtulması şarttır.

Roma Tarım Ataşesi değerli meslektaşımız Kemal Bedestenci ile yaptığımız temas sonunda kendisinin ülkemizi ve mesleğimizi lâyıkıyle temsil etmiş olduğunu memnunlukla, iftiharla müşahede ettik. Geçen yıl ihdas edilmiş Roma Tarım Müşavirliğinin Dışişlerinde yadırganması yada istiskalle karşılanmasını olağan sayıyoruz.

Bu hareketler, daha da bilinçli olmamıza yardım etmelidir. Roma Tarım Müşaviri, meslektaşımızdan, konu ile ilgili aldığımız bilgileri gerekli makamlara aktarmış bulunmaktayız. Ayrıca; yukarıda lüzumuna işaret ettiğimiz sağlam temel için bir kanun teklifi yapan Parlementer meslektaşımız Sayın Sabahattin Savcı ile temas kurmuş bulunmaktayız. Tarım Müşavirlik'leri için yapılan teklifin kanunlaşması ile, halihazırda Ataşe ve Müşavir bulunan meslektaşlarımızın başarısı için elimizden gelen gayreti göstermek, mesleğimiz bakımından zaruri ve faydalı bir görevdir.

Huzurunuzda yabancı ülkelerde memleketimizi temsil edenler ile, kanun teklifi sahibi meslektaşımıza sonsuz başarılar diler, saygı ve şükranlarımızı sunarız.

(Ek. 1)

50 BİN TEKNİK ELEMANIN ORTAK GÖRÜŞ VE İSTEKLERİ

Sanayileşme ve kalkınma isteklerinin yoğunlaştığı günümüzde, sayıları 50 bini aşan teknik elemanların, bu konulardaki, görüş, öneri ve isteklerinin de dikkate alınması zorunlu olmaktadır.

Çağdaş bilim ve yaratıcı tekniklerin uygulayıcıları olarak, ulusal sanayileşme ve kalkınma içinde, bütün çalışanlar gibi teknik elemanların da görevi, önemi ve yeri tartışılamaz bir konudur. Buna rağmen, şimdiye kadar izlenmiş ve izlenmekte olan kalkınma politikasına bağlı olarak, teknik elemanların, çağdaş bilim gereğince, sanayileşme ve kalkınma hareketi içinde istedikleri yer, fiilen engellenmiştir.

Resmî istatistiklere göre, 1963'den bu yana, hayat pahalılığı % 100'den fazla artmasına rağmen, teknik eleman ücretleri 1963 seviyesinde dondurulmuş, hattâ yer yer bu seviyenin de altına düşürülmüştür. Bir yandan, teknik elemanların bu yöndeki ekonomik istekleri, senelerden beri, gelen bütün iktidarlarca, bütçede para yok, gerekçesiyle devamlı olarak ertelenirken, öte yandan, sadece 1970 senesi içinde, sanayileşme ve kalkınma konusundaki teknik hizmetler için, YERLİ TEKNİK ELEMANLARA ÖDENEN TOPLAM ÜCRET 237 MİLYON LİRADA KALIRKEN, YABANCILARA ÖDENEN ÜCRET 1 MİLYAR 343 MİLYON LİRAYA ULAŞMIŞTIR.

Bu rakamlar, teknik elemanları yabancı diyarlara göçe zorlayan işsizliğin temel nedenidir.

Teknik elemanların yıllardır birikmiş ekonomik istekleri karşısında, ilgililerin yan ödemelerin gerçekleşeceği konusunda yapmış oldukları açıklama'arın yanısıra yine aynı çevrelerin hazırlamış oldukları bir tasarı, çok daha vahim gelişmelere yol açacak mahiyettedir.

D.P.T.'nin hazırlamış olduğu son teşvik tasarısının 5/f maddesi aynen şöyledir.

f. YABANCI TEKNİK PERSONEL

GENEL TEŞVİK TABLOSUNUN BİR VE İKİNCİ DERECELERİNDEKİ YERLİ TEŞEBBÜSLER, İSTİHDAM ETTİKLERİ YERLİ PERSONEL SAYISININ % 5'İ ORANINDAN FAZLA OLMAMAK ÜZERE YABANCI UYRUKLU TEKNİK PERSONELİ, BU KANUNDA ADI

GEÇEN MERCİLERDEN AYRI BİR İZNE TABİ OLMAKSIZIN İSTİHDAM EDEBİLİRLER VE BUNLARLA İLGİLİ HARCAMALAR GELİR VE KURUMLAR VERGİSİ MATRAHINDAN BİR KAT FAZLASI İLE İNDİRİLİR.

Son derece masum görünen bu maddenin, gerçek mahiyeti şudur : Örneğin 1000 kişilik bir işletme, bu tasarıya göre, 50 yabancı teknik personel çalıştırabilir. Çöl zamlarıyla birlikte, (yurdumuz, yabancılar için çöl kabul edildiğinden, her yabancı bu zammı alır) bir yabancı personelle ilgili ödemeler, aylık en az 2 bin dolar, yani 30 bin T.L.'dır. 50 kişi için, en az, aylık 1,5 milyon, yıllık 18 milyon T.L. ödeme yapılacak demektir. Bu miktarın bir kat fazlasıyla, yani 36 milyon lira olarak, gelir ve kurumlar vergisi matrahından düşülmesi demek, bu vergilerin söz konusu işletmelerce hiç ödenmeyeceği anlamına geldiği apaçık ortadadır. Amacı kâr etmek olan bütün teşebbüslerin, Anayasaya aykırı olarak meşrulaştırılmış bir vurgun imkânını değerlendirmek için, yerli teknik personeli kapı dışarı ederek, yabancıları çalıştırmalarına nasıl engel olunabilir?!

Senelerden beri, teknik hizmet ücreti olarak yabancılara ödenen korkunç meb'âğlar ve son teşvik tasarısı açıkça göstermektedir ki, bütün çalışanlarla birlikte yurt kalkınmasının vazgeçilmez unsurları oalh teknik elemanların hakları, bir avuç sermaye grubuyla, yabancılar arasında bölüşülmektedir.

Şimdi soruyoruz!

YERLİ TEKNİK ELEMANLAR KESİN BİR İŞSİZLİK İÇİNDEYKEN VE YETKİLİLERCE BU DURUMA HİÇBİR ÇARE ARANMAZKEN, YABANCILARIN YURDA GİRİŞİ NEDEN TEŞVİK EDİLMEKTEDİR? BU TASARI YURT ÇIKARLARIYLA NASIL TELİF EDİLMEKTEDİR?

Ve yine soruyoruz!

ANAYASAMIZIN İKTİDARLARA TARİF ETTİĞİ GÖREV, KENDİ VATANDAŞLARINI İŞSİZ BIRAKIP, YABANCILARA İŞ BULMAK MIDIR?

Ve yine soruyoruz!

Atatürkçü bir düşünceyle hareket edileceği iddialarının yaygınlaştığı şu sıralarda, bu iddiaların gerçeklik kazanması, Atatürk'ün görüşlerine aykırı düşmekle mümkün müdür?!

1 Mart 1922'de Atatürk şöyle diyordu :

TANZİMAT'IN AÇTIĞI SERBEST TİCARET DEVRİ AVRUPA

REKABETİNE KARŞI KENDİSİNİ MÜDAFAA EDEMEYEN İKTİSADİYATIMIZI BİR DE İKTİSADİ KAPİTÜLASYON ZİNCİRLERİYLE BAĞLADI. TEŞKİLÂT BAKIMINDAN BİZDEN ÇOK KUVVETLİ OLANLAR MEMLEKETİMİZDE, BİR DE FAZLA OLARAK İMTİYAZLI MEVKİDE BULUNUYORLARDI. KAZANÇ VERGİSİ VERMİYORLARDI. İSTEDİKLERİ ZAMAN, İSTEDİKLERİ EŞYAYI, İSTEDİKLERİ ŞARTLAR ALTINDA MEMLEKETİMİZE SOKUYORLARDI. BÜTÜN İKTİSAT KOLLARIMIZA BU SAYEDE MUTLAK HÂKİM OLMUŞLARDI. EFENDİLER! BİZE KARŞI YAPILAN REKABET HAKİKATEN ÇOK GAYRİMEŞRU, HAKİKATEN ÇOK KAHREDİCİ İDİ. RAKİPLERİMİZ BU SURETLE GELİŞMEYE ELVERİŞLİ SANAYİİMİZİ DE MAHVETTİLER. ZİRAATIMIZA DA ZARAR VERDİLER. İNKİŞAF VE MALİ VE İKTİSADİ GELİŞMEMİZİN ÖNÜNE GEÇTİLER.

Gerçek Atatürkçü düşünceye ve Anayasaya aykırı olarak hazırlanmış olan bu tasarı, devlet bütçesine MİLYARLARI aşan bir yük getireceği ve bu niteliğiyle tam bir KAPİTÜLASYON olacağı aşikârdır.

Öte yandan, aynı bütçede para yok gerekçesiyle, teknik elemanların ekonomik istekleri yıllarca ertelenmiştir. Son günlerde, yan ödemeler adı altında, ilgililerce açıklanan miktarlar ise son derece yetersiz ve teknik elemanların çok az bir kısmını kapsamaktadır.

Gelişen bu şartlar karşısında, bugün sayıları 50 bini aşmış olan, yurt kalkınmasının vazgeçilmez unsurları teknik elemanların, ortak görüş ve âcil istekleri şunlardır.

1. GERÇEK ATATÜRKÇÜ BİR GÖRÜŞLE, KENDİ DOĞAL KAYNAKLARIMIZA VE KENDİ İNSAN GÜCÜMÜZE DAYALI BİR SANAYİLEŞME VE KALKINMA POLİTİKASI İZLENMELİDİR.

Ancak bu yolla, her geçen gün yaygınlaşan işsizliğe çare bulunabilir, halkımızın mutluluk ve refahı sağlanabilir.

Ancak bu doğrultudaki sanayileşme ve kalkınma hareketi içinde, teknik elemanlar gerçek üretici yerini alabilir, çağdaş bilim ve yaratıcı tekniğin uygulayıcısı olabilirler.

2. BÖYLE BİR POLİTİKAYA BAĞLI OLARAK, SANAYİLEŞME VE YURT KALKINMASI İÇİN GEREKLİ OLAN TEKNİK HİZMETLERİN, YERLİ TEKNİK KADROLAR TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLMESİYLE İLGİLİ BÜTÜN TEDBİRLER SÜRATLE ALINMALIDIR.

Yurdumuzda faaliyet gösteren bütün yabancı proje şirketleriyle ilgili kararnameler lâğvedilmeli, yabancı teknik personel salgını durdurulmalıdır.

Anayasaya aykırı olarak, D.P.T. tarafından hazırlanmış, yabancı teknik personel salgınını teşvik eden tasarı derhal iptal edilmelidir.

Teknik Hizmetler ve Teknik Personel Kanunu, ilgili meslek odalarının ve teknik eleman örgütlerinin görüşleri alınarak, en kısa zamanda çıkartılmalıdır.

3. BU KANUN ÇIKINCAYA KADAR, GEÇİCİ OLARAK, TEKNİK ELEMANLARIN EKONOMİK HAKLARINI ELDE ETMELERİ İÇİN, YAN ÖDEMELER DERHAL ÇIKARTILMALIDIR.

Yan ödemelerde, teknik eleman ücretlerinin 1963 seviyesinde dondurulduğu ve o tarihten bu yana geçinme endeksinin % 100 oranında yükseldiği dikkate alınarak, zamlar da en az bu oranda gerçekleşmelidir.

Yan ödemeler, sadece genel ve katma bütçeli dairelerle bazı yönetici kademede çalışanlara değil, iktisadî devlet teşekkülleri, belediyeler ve diğer kurumlardaki tüm teknik elemanlara kademe ayırımı yapmaksızın verilmelidir.

Kamuoyuna ve ilgililere duyurulur.

Elektrik Mühendisleri Odası İst. Şb.
Gemi Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası İst. Şb.
Makina Mühendisleri Odası İst. Şb.
Mimarlar Odası İst. Şb.
Ziraat Mühendisleri Odası İst. Şb.
Yüksek Tekniker ve Teknikerler Cemiyeti Genel Merkezi

(Ek. 2)

BASIN BÜLTENİ
TEKNİK ELEMANLARIN DUYURUSU

Ulusumuzun kalkınma ve sanayileşmesini bütün çalışanlarla birlikte omuzlamakta olan teknik elemanlar, bugün her zamankinden daha fazla ekonomik baskılar altındadır.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânının Parlâmentoda karara bağlanmakta olduğu şu günlerde, Karayolları, Devlet Demir Yolları, Devlet Hava Meydanları İşletmesi, İstanbul Belediyesi, Türkiye Elektrik Kurumu, P.T.T., Yol, Su Elektrik, Orman İşletmeleri, Zirai Araştırma Enstitüleri ve Tekel Genel Müdürlüğü gibi büyük yatırım ve araştırma kurumlarında çalışan Teknik elemanlarla, Elektrik Mühendisleri, Gemi Mühendisleri, İnşaat Mühendisleri, Makina Mühendisleri, Ziraat Mühendisleri, Mimarlar Odaları İstanbul Şubeleri ve T.Ü.T.E.D. İstanbul şubesi temsilcileri bir araya gelmiş, aşağıdaki metni kamuoyuna ve ilgililere duyurmaya karar vermişlerdir.

PERSONEL KANUNU VE YAN ÖDEMELER
50 BİN TEKNİK ELEMAN İÇİN TAM BİR
BASKI ARACI HALİN GELMİŞTİR.

Yurt kalkınmasında görev almış 50 bini aşkın teknik elemanı, yakından ilgilendirmekte olan personel kanununun ön hazırlıkları sırasında, ilgililer yeteri derecede uyarılmalarına rağmen, kanun, bu uyarılar dikkate alınmadan Parlâmentodan geçmiştir. Teknik elemanlar da bütün itirazlarına rağmen bu kanun statüsü içine alınmışlardır.

Daha sonra gelişen şartlarla, diğerleri gibi, bu kanun statüsü içinde çalışanların da hakları kısıtlanmıştır. Bugün Personel Kanunu Statüsü içinde çalışmak teknik elemanlar için dayanılmaz bir hal almıştır.

Şöyle ki;

Kanunun uygulanmaya başladığı tarihlerde, teknik elemanlar arasında «yevmiyeli ve baremli» ayırımı yapılarak, içinde çıkılamayacak büyük kargaşalık ve haksızlıklara yol açılmıştır.

Kanunda fazla mesai ücretleri engellenmemiş olmasına rağmen, sonradan çıkartılan kararnamelerle bütün fazla mesai ücretleri kaldırılmış, yolluk gibi zorunlu ödenekler ise yok mertebesine indirilmiştir. Öte yandan, teknik elemanlar, karşılığı verilmeksizin fazla mesaiye zorlanmıştır.

Anayasaya aykırı bir çeşit angarya olan bu zorlamalar son zamanlarda daha da artmıştır.

Personel Kanununa bağlı olarak çıkartılan 1 - 4 kararnamesiyle getirilen terfi düzeni, dürüst çalışmayı değil, dalkavukluğu teşvik etmektedir.

Personel Kanunu içinde, teknik eleman ücretleri 8 yıldır değişmeyen çok düşük bir düzeyde dondurulmuş, buna karşılık, yan ödemelerle bu durumun hemen düzeltileceği daha 1970 yılında yetkililer tarafından ifade edilmiştir. Oysa aradan geçen üç yıl içinde. yan ödemelerin verilmesi şöyle dursun, artan hayat pahalılığıyla, ücretler fiilen % 45 daha düşürülmüştür.

Personel Kanununun 190 ncı maddesi uyarınca, Meyak (Devlet Memurları Yardımlaşma Kurumu) tasarısının bir yıl içinde kanunlaşması öngörülmesine rağmen, bu kanun hâlâ çıkartılmamış, fakat tasarının malî hükümleri uygulanarak memurlardan, mevcut olmayan bir kurum için prim kesilmiştir. Kesilen primlerin toplamı bugün BİR BUÇUK milyarı aşmıştır ve bu paraların ne olduğu belli değildir.

Son olarak büyük bir gürültüyle ilân edilen yan ödemeler, ortalama % 15 civarında bir artış getirerek, 1970 yılından bu yana % 45 oranında artan hayat pahalılığı karşısında, bir hiç mertebesinde kalmıştır. Bu hiç mertebesindeki artış bile, suni karışıklıklara itilerek, ödenmesi geciktirilmektedir. Bir kısım teknik elemanlar yan ödemelerden hiç yararlandırılmayarak, yeni bir baskı yaratılmak istenmektedir.

Malî imkânsızlıklar gerekçesiyle, bütün çalışanlar gibi teknik eleman hakları da verilmezken, iktidarın Parlâmentoya ivedilikle sevketmiş olduğu bir kanun tasarısı, toplumun en fazla vergi ödemek durumunda olan çok küçük bir azınlığına milyarlarca liranın iade edilmesini öngörmektedir.

Yine aynı kanun tasarısıyla, teknik elemanlar büyük bir işsizlik içindeyken, yabancı eleman istihdamı teşvik edilmektedir.

TEKNİK ELEMANLAR, PERSONEL KANUNU DIŞINA ÇIKARTILMALI, İŞÇİ NİTELİĞİNDE BİR STATÜYE GİRMELİDİRLER.

Sanayileşme ve kalkınma toplumumuz için vazgeçilmez bir amaç haline gelmiştir. İktidarlar bu amaç doğrultusunda gerçekten samimi iseler, çalışanların ve teknik elemanların hakları önüne çeşitli engeller koymamalıdırlar.

Sanayileşme ve kalkınmanın vazgeçilmez unsurları olan teknik elemanlar, bugün Personel Kanunuyla çeşitli baskılar altında tutulmaktadır. Bu baskılar kalkmadıkça, teknik elemanlardan verim beklenemez.

Teknik elemanlar, teknik bilgi ve emekleriyle üretime doğrudan katılan, üretim yapan unsurlardır. Bu nitelikleriyle memur statüsü bağdaşamaz. Teknik elemanları, memur statüsü içinde tutmakta ısrar etmek, gerçek anlamda sanayileşmeyi istememek demektir. Teknik eleman'arın üretici niteliği ancak İşçi statüsü içinde değerlendirilebilir ve verimli hale getirilebilir. Ulusal çıkarlar doğrultusundaki bir kalkınma politikası da, teknik elemanların işçi statüsü içinde ele alınmasını zorunlu kılar.

Bu gerçeklerin ışığında, teknik eleman'arı işçi statüsü içinde ele alacak bir kanun tasarısı, teknik eleman örgütlerine danışılarak hazırlanmalı ve hemen Parlâmentoya sevkedilmelidir.

Söz konusu kanun gerçekleşinceye kadar, yan ödemeler sorunu süratle çözümlenmelidir. Bunun için yan ödemelerin içine atıldığı suni kargaşalık kaldırılmalı, tüm teknik elemanlara eşit olarak, 1970'den bu yana artan hayat pahalılığını karşılayacak düzeyde, asgari % 45 oranında bir zam yapılmalıdır.

1970 yılından beri hayali bir kurum olan Meyak'a kesilen primler durdurulmalıdır. Şimdiye kadar, bu primlerle birikmiş olan BİR BUÇUK milyar liralık fonun ne olduğu, Maliye Bakanı tarafından açıklanmalıdır. Meyak için prim kesilmesi durdurulmaması halinde, ilgili odalar ve T.Ü.T.E.D. gereken hukukî yollara başvurarak prim kesilmesini durduracaklardır.

Teknik elemanların bu haklı istekleri, bugüne kadar olduğu gibi, bugünden sonra da dikkate alınmaması halinde, kamu kesimindeki teknik eleman erozyonu daha da artacaktır. Bu durumdan dolayı, sanayileşmenin ulusal hedefleri doğrultusunda ortaya çıkacak gecikmelerden, çalışanlar ve teknik elemanlar değil, iktidarlar sorumlu olacaktır.

Elektrik Müh. Odası İst. Şb.
Gemi Müh. Odası
İnşaat Müh. Odası İst. Şb.
Makina Müh. Odası İst. Şb.
Mimarlar Odası İst. Şb.
T.Ü.T.E.D. İst. Şb.
Ziraat Müh. Odası İst. Şb.

IX — MALİ DURUM

Ziraat Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesinin 1972 yılı
Gelir ve Gider Hesabı

GELİRLER	TL.	GİDERLER	TL.
1 — Geçen yıldan devir	: 599,16	1 — Posta giderleri	: 285,55
2 — Aidat gelirleri	: 1509,00	2 — Sosyal giderler	: 355,00
3 — Merkezden gönderilen	: 2228,00	3 — Geçen yılın toplantı masrafları	: 1085,00
4 — Atlas Yayınevinden telif hakkı	: 2772,40	4 — Toplantı giderleri	: 3596,00
Gelir toplamı	: 7108,56	Gider toplamı	: 5321,55

Gelir toplamı	:	7108,56 TL.
Gider toplamı	:	5321,55 TL.
Gelecek yıla devir	:	1787,01 TL. dır.